

राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन
कार्यक्रम (NPCA-३०९५) या केंद्र पुरस्कृत
योजनेंतर्गत जमा व खर्चाच्या नवीन
लेखाशीर्षास मान्यता देण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : रासयो-२०२६/प्र.क्र.७३/तां.क.३(ई-१६४६३४८)
नविन प्रशासन भवन, १५वा मजला,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ०९ सप्टेंबर, २०२६.

वाचा -

१. भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग यांचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र. File (२७)/PFMS/२०२०, दि.१०.०६.२०२५.
२. वित्त विभाग परिपत्र क्र.संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.४४/कोषा प्रशा-४, दि.१८.०६.२०२५
३. वरिष्ठ लेखा अधिकारी, प्रधान महालेखाकार (लेखा व हकदारी) - १ यांचे कार्यालय यांचे पत्र दि.१६/०६/२०२६

प्रस्तावना -

पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम (National Plan for Conservation of Aquatic Eco-systems-३०९५) (MH३६८) ही योजना केंद्रीय पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालय, भारत सरकार यांचेमार्फत सन २०१३ पासून सुरू करण्यात आली असून सदर योजनेंतर्गत राज्यातील शहरी व निमशहरी भागांतील प्रदूषित व पर्यावरणीयदृष्ट्या दर्जा खालावलेले तलाव, सरोवर व मोठे जलाशय यांचे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवर्धन करण्यात येते. सदर योजनेसाठी केंद्र शासनाकडून ६० टक्के व संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडून ४० निधी उपलब्ध करण्यात येतो. सदर योजनेंतर्गत यापूर्वी (३४३५) पारिस्थितिकी व पर्यावरण, (०४) प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण, (१०३) वायू व जल प्रदूषण प्रतिबंध, (०४) राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४) (०१) तलाव संवर्धन योजना (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (कार्यक्रम), (३१) सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (३४३५१३७४) हे लेखाशीर्ष उघडण्यात आले आहे.

संदर्भ क्र.१ वरील कार्यालयीन ज्ञापनान्वये SNA-SPARSH कार्यपद्धती अंतर्गत दि.०१.११.२०२५ पासून सर्व केंद्र पुरस्कृत योजनांची अंमलबजावणी SNA-SPARSH कार्यपद्धती अंतर्गत करण्याचे भारत सरकारचे निर्देश आहेत. त्यानुषंगाने राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम या योजनेची SNA SPARSH कार्यपद्धतीनुसार अंमलबजावणी करण्याचे प्रस्तावित आहे.

वित्त विभागाच्या दि.११.१०.२०२४ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार SNA-SPARSH कार्यपद्धतीनुसार भारतीय रिझर्व बँक येथे SLS निहाय खाते उघडण्यासाठी स्वतंत्र लेखाशीर्षाची आवश्यकता आहे. सद्यस्थितीत SNA SPARSH कार्यपद्धतीअंतर्गत केंद्र व राज्य असे दोनच वित्तीय आकृतीबंधानुसार आहेत. तथापि, राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम या योजनेतर्गत मंजूर (०१) कोराडी तलाव, नागपूर व (०२) धर्मवीर संभाजी तलाव, सोलापूर सरोवर संवर्धन प्रकल्पासाठी केंद्र शासन (६०%) व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा हिस्सा (४०%) असा वित्तीय आकृतीबंध असल्याने स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा हिस्सा जमेच्या (Receipt) लेखाशीर्षामध्ये जमा करून घेऊन सदर निधी स्वतंत्र लेखाशीर्षाखाली स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा निधी उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.

सबब, राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम (National Plan for Conservation of Aquatic Eco-systems) (MH३६८) योजनेतर्गत स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा हिस्सा जमा करून घेणे व सदर निधी राज्य हिश्यामधून अर्थसंकल्पित करून वितरित करण्यासाठी महालेखापाल, मुंबई यांच्या मान्यतेने तसेच नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने नवीन लेखाशीर्षास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम (National Plan for Conservation of Aquatic Eco-systems) (MH३६८) या केंद्र पुरस्कृत योजनेची SNA-SPARSH या पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धती अंतर्गत अंमलबजावणी करण्यासाठी पुढील नवीन लेखाशीर्षास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे -

०. जमेचे लेखाशीर्ष -

अ.क्र.	मागणी क्र. Demand No.	मराठी	इंग्रजी
		यु-४	U-4
१.	प्रधान शीर्ष/ Major Head	०२१७ - नगर विकास	0217 - Urban Development
	प्रधान शीर्ष/Sub Major Head	(६०) इतर नगर विकास योजना	(60) Other Urban Development Scheme
	गौण शीर्ष/ Minor Head	(१९१) नागरी स्थानिक संस्थांकडून जमा	(191) Receipts from Municipalities etc.
	गट शीर्ष/ Group Head	(०६) राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम करिता	(06) Receipts from Urban Local Bodies for National Plan for Conservation of Aquatic Eco-systems

		नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून जमा रकमा	
	उप गट शीर्ष/ Sub Group Head	(०६) (०१) राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रमांतर्गत तलाव संवर्धन योजनेकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून राज्य हिश्यापोटी जमा निधी	(06) (01) Receipts from Urban Local Bodies for State Share of Lake Conservation Plan under National Plan for Conservation of Aquatic Eco-systems
	कायमचा संकेतांक	लेखाशीर्ष - ०२१७०३०१०१	CRC-0217030101
२.	प्रधान शीर्ष/ Major Head	१६०१ केंद्र शासनाकडून सहायक अनुदाने	1601 Grants-in-aid from Central Government
	प्रधान शीर्ष/Sub Major Head	०६, केंद्र पुरस्कृत योजना	06, Centrally Sponsored Schemes
	गौण शीर्ष/ Minor Head	१०१, केंद्रीय सहाय्य/हिस्सा	101, Central Assistance/ Share
	गट शीर्ष/ Group Head	३२, पर्यावरण	32, Environment
	उप गट शीर्ष/ Sub Group Head	(३२) (०२) - राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रमांतर्गत तलाव संवर्धन योजना	(32) (02) - Lake Conservation Plan under National Plan for Conservation of Aquatic Eco-System (NPCA)
	कायमचा संकेतांक	लेखाशीर्ष - १६०१७७२२०१	CRC-1601772201

०. खर्चाचे लेखाशीर्ष -

अ.क्र.	मागणी क्र. Demand No.	मराठी	इंग्रजी
		यु-४	U-4
१.	प्रधान शीर्ष/ Major Head	३४३५ - परिस्थितीकी व पर्यावरण,	3435 - Ecology and Environment
	प्रधान शीर्ष/Sub Major Head	०४, प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण	04, Prevention and Control of Pollution
	गौण शीर्ष/ Minor Head	१०३, वायू व जलप्रदूषण प्रतिबंध,	103, Prevention of Air and Water Pollution

गट शीर्ष/ Group Head	(०४) राष्ट्रीय जलीय पर्यावरण प्रणाली संवर्धन कार्यक्रम (केंद्र पुरस्कृत योजना)	(04) National Plan for Conservation of Aquatic Eco-system (NPCA) (Centrally Sponsored Scheme)
उप गट शीर्ष/ Sub Group Head	(०४)(०२) तलाव संवर्धन योजना (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम)	(04) (02) Lake Conservation Plan (State Share 40%) (Scheme)
	३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	31, Grant in aid (Non-Salary)
कायमचा संकेतांक	लेखाशीर्ष - ३४३५१४४५	CRC-34351445

२. सदर शासन निर्णय महालेखापाल (लेखा व हकदारी)-१ कार्यालय, मुंबई यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.सं.ख.वि./चा-५/पर्यावरण और जलवायु परिवर्तन विभाग/यूओआर-५१/२०२६-२७/४२५, दि.१६.०६.२०२६, नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.७९/२०२६/का.१४७२, दि.०७.०५.२०२६ व वित्त विभागाच्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०९०९१४५४०१२१०४ असा आहे. सदर आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**RAMESH MURARI
MANALE**

Digitally signed by RAMESH MURARI MANALE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=Environment
Department,
2.5.4.20=3AFDFF0BF288C02A1A4C514992D6A86F28831FCB0B3
BCCF465EC368151EE58B0, postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=2A544F07211AC905895E2468961BC9981C480A91
3728B58AE26124A46F104C47, cn=RAMESH MURARI MANALE
Date: 2026.09.09 14:56:10 +05'30'

(रमेश मु. मनाळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
२. अ.मु.स, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अ.मु.स, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. सचिव (पर्यावरण व वातावरणीय बदल), मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री (पर्यावरण व वातावरणीय बदल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. आयुक्त, सोलापूर महानगरपालिका, सोलापूर.
७. महानगर आयुक्त, नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, नागपूर.
८. महालेखापाल (लेखापरिक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई-४०००२०.
९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई-४०००२०
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.

११. महालेखापाल (लेखापरिक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
१२. अधिदान व लेखाधिकारी, वाद्रे (पूर्व) मुंबई-४०००५१.
१३. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१४. सचालक, लेखा व कोषागरे, मुंबई
१५. वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-१६, कार्यासन अर्थ-७)
१६. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४७२)
१७. निवड नस्ती.